

SLOVENSKI NAROD.

Izjaja vsak dan zvečer, izjaja vsakega iz pravnika, ter vsake po pošti prejemanje avstro-ogrske države na vsa leta 15 K, na pol leta 8 K 50 h, na en mesec 2 K 50 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom na vsa leta 15 K, na pol leta 8 K, na en mesec 2 K. Kdor hodi sam po ulici, plača na vsa leta 15 K, na pol leta 11 K, na en mesec 1 K 50 h. — Za tuje države velja več, kolikor znaša poštnina. — Na naredbi brez izredne vpošiljave naredbine se ne enira. — Za ostanila se plačuje od petdesetne pet-vice po 12 h, če se enkrat plača enkrat, po 10 h, če se dvakrat in po 8 h, če se trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvozi frankovati. — Recepti se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Kneževih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadst., upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovelijske pošiljati naredbine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnistva telefon št. 85.

Na dnevnem redu.

Poslanska zbornica je včeraj z veliko večino sprejela Gessmannov predlog, da se postavi volilna reforma kot nujna zadeva na dnevni red.

Večina je bila velika. Predlog je bil sprejet z 227 proti 42 glasom. 156 poslancev se je vzdržalo glasovanja, ali bolje rečeno, zbežali so iz dvorane. To je uspeh kolosalnega pritiska. Kakor znano, je krona sama na ne konstitucionalen način pritiskala na parlament in ker so v tem parlamentu moški značaji le redko sejani, se ni čuditi, da je zbežalo toliko ljudi, ki so v svojem srečju odločni nasprotniki te nesrečne volilne reforme, a trepetajo pred vsakim nemilostnim pogledom od zgoraj. In kar ni izdal pritisk krona, to je nadomestila vlada, ki na vprav nečuten način sili, da se sprejme načrt volilne reforme, kakor ga je izdal odsek.

„Vse plačano, vse podkupljeno“, se je glasil neki medklic pri tej razpravi. In nekaj resnice je na tem. Sleparska Zadruga zveza klerikalne stranke je že dobila 20000 kron ravno te dni in gotovo bodo tej „podpori“ sledile še druge različni klerikalni podjetjem. S takimi podporami kupujejo vlade od nekdaj parlamentarne stranke. Povrh pa ima vsaka vlada še obilo drugih sredstev in potov, da nagradi svoje pristaje. To kaže slučaj poslancev Kaiserja, kateremu je ministrski predsednik Beck sam obljubil najizdatnejšo podporo pri volitvah, če ne bo glasoval proti volilni reformi. In ministrski predsednik Beck je pri tisti priliki še pomembno dostavil: „Vlada zna biti tudi hvaležna“, kar odpira širok razgled na razne „prijaznosti“, ki bi jih vlada naklonila Kaiserju, če bi vsaj z molkom podpiral njeno prizadevanje. In tako, kakor s Kaiserjem, je ministrski predsednik govoril tudi z različnimi drugimi poslanci, katerih imena lahko vsak čas imenujemo.

Ni se torej čuditi, da se pri tolikem pritisku krone in vlade kar

156 poslancev ni udeležilo glasovanja o Gessmannovem predlogu. Krona je bila zahtevala, da se mora drugo branje volilne reforme začeti 5. novembra in vlada je vsaj 8. novembra dosegla toliko, da se je ta nekonstitucionalni ukaz izpolnil.

Volilna reforma je torej na dnevnem redu. Če bo tudi pravočasno rešena, to je vprašanje, na katero ne ve nihče odgovora.

Pri debati o Gessmannovem predlogu je bil izvoljen generalni govornik dr. Tavčar, ki je ob splošni pozornosti celega parlamenta v izbornem govoru pojasnil stališče narodno-napredne stranke glede volilne reforme in po zasluženju ožigoslal lopovski trditelj ljubljanskega „Slovenca“, da so narodno-napredni poslanci v zvezi z Vsenemci. To je bilo dobro, kajti zdaj ve ves parlament, kako infamno je glasilo klerikalne stranke.

Državni zbor.

Dunaj, 7. novembra. Došle vloge so se na zahtevo poslancev Plantana in Sobotke prečitale dobesedno.

Posl. Wastian je vložil obširno peticojo jetniških paznikov pri okrožnem sodišču v Mariboru za zboljšanje gmojnega položaja. — Posl. dr. Pommer je interpeliral celokupno ministarstvo, naj se dovoli državnim uradnikom nižjih kategorij draginska doklada.

Potem je zbornica nadaljevala debato o Gessmannovem nujnem predlogu. Prvi je govoril posl. dr. Tavčar (contra), ki je konstatiral, da so liberalni Slovenci nastopili za splošno in enako volilno pravico že v dobi, ko klerikalna stranka na Kranjskem še o čem takem vedeti ni hotela. Protestiral je proti zlorabi, da se je mnogo pro-govornikov zapisalo med kontragovornike. Ker mu je v nadaljnjem govoru v neki točki posl. Schönerer pritrdil z medklicem, je posl. Breznovský zaklical: „Aha! Zaveznik se že javlja!“ Poslanec dr.

Tavčar: „Nehajte že enkrat s tako bedasto obdolžitvijo! Podla laž je, ako se nam vedno očita ta zveza z Vsenemci“. Češki poslanci so formalno zvezani z nemškimi nacionalci in ti so Slovanom ravnotako sovražni kakor Vsenemci. Nadalje je rekel, da napadi Vsenemcev na dr. Šusteršiča niso bili po njegovem okusu, vidi pa v temu prst božji. Živo se spominja prizora v deželni zboru, ko je dr. Šusteršič ozmerjal dr. Ferjančiča s sleparjem in lumpom ter se hotel govornika dr. Ferjančiča osebno lotiti. Pravična usoda je poskrbela, da je dr. Šusteršiča za njegovo zločinstvo zadela občutno kazen. Nadalje se je bavil z mladočeško takotiko ter rekel, da je njihovo nastopanje tako, da zija med govorom enega in drugega globoko brezdnost. Glede volilne reforme je rekel, d je bolje, da se oktoira; ker je nesreča za slovanske narode, zato je bolje, da prevzame vlada odgovornost. (Ne navajamo drugih momentov iz njegovega govora, ker ga itak priobčimo dobesedno po stenografičnem zapisniku. Ured.)

Za generalnim pro-govornikom posl. Schöpferjem so sledili razni stvarni popravki, nakar se je začelo glasovanje o Gessmannovem nujnem predlogu. Predlog je bil sprejet z 227 glasovi proti 46 glasom. Vsenemci so se vsled tega spopadli s socialnimi demokrati in letele so najhujše psovke skoraj pol ure med obema sovražnima taboroma.

Nato se je seja prekinila, da so se vpisali govorniki za drugo branje o volilni reformi. Ob 4. uri popoldne se je seja zopet otvorila. Poslanec Löcker je začel čitati poročilo volilnega odseka. Zopet so zagnali Vsenemci velik hrup. Poročevalcu dr. Löckerju so klicali razne psovke zaradi njegovega bivšega burševanja. Posl. Löcker je ne oziraje se na neprestano psovanje nadaljeval svoje poročanje. Poročilo ni povedalo nič novega, le ponavlja se stara fraza, da se bodo z volilno reformo odpravili vsi volilni privilegiji.

Nato se je otvorila generalna debata. Posl. grof Sylva-Tarouca je izjavil v imenu svoje stranke, da njegova stranka priznava opravičenost splošne volilne pravice, le proti enakosti se je izrekla ter zahteva, da izrazi volilna reforma ne samo narodno, temuč tudi socialno in gospodarsko sestavo Avstrije. Vladni načrt volilne reforme krši narodno enakopravnost ter se ne ozira na zahteve po razširjenju deželne avtonomije. Njegova stranka bo sicer glasovala za prestop v podrobno razpravo, a svoje nadaljnje postopanje si bo uravnavala po tem, kako se bo na njene zahteve in želje oziralo. — Posl. Schönerer je govoril seveda proti ter zaključil svoj govor z običajnim klicem na Hohenzollernce.

Jutri se začne podrobna razprava.

Iz odsekov.

Dunaj, 7. nov. Proračunski odsek je sklican jutri k seji, da razpravlja o zboljšanju plač poštnim in brzojavnim uslužbencem vsled nujnega predloga, ki ga je sprejela zbornica soglasno.

Jutri imajo vsi klubovi načelniki skupno sejo, da se dogovore o načinu, kako se naj izvrši glavna in podrobna razprava o volilni reformi.

Ogrsko-hrvaški državni zbor.

Budimpešta, 7. novembra. Zbornica je nadaljevala razpravo o zakonu glede pospeševanja industrije. Posl. Pinterović je govoril hrvaško ter prosil, naj se vlada izkaže svojo naklonjenost pri delitvi državnih podpor tudi industriji v Hrvaški in Slavoniji ter se naj hrvaški državljani ne smatrajo za državljan II. vrste, dasi plačujejo iste davke ter imajo sploh enake dolžnosti. Trgovinski minister Kossuth je odgovarjal, da znajo hrvaški poslanci tako obširno izrabljati pravico, govoriti hrvaški, da so jih na Ogrskem začeli polagoma razumevati. Obljubil je, da se bo potegoval za to, da Hrvaška ne bo zanemarjala, toda tako

zelo si ne mora vezati rok, kakor zahteva posl. Pinterović. Nadalje je samo umevno, da bodo Hrvatje pri velikem posojilu primerno udeleženi. — Po tej izjavi je Pinterović svoj predlog umaknil.

Izgubljena ministrova torbica.

Budimpešta, 7. novembra. Velika razburjenost vladav krogih predsedstva ministrskega sveta, ker se je izgubila torbica ministrskega predsednika, ki je imel v njej zapisnike sej ministrskega sveta in razne druge važne državne listine. Ko je hotel ministrski predsednik v soboto iti na Dunaj k pogrebu nadvojvode Otona, je izročil torbico slugi Krebsu, ki jo je pa na poti na postajo izgubil. Ne ve se, ali je bil sluga podkupljen, da je izročil komu akte, ali pa so mu bili res ukradeni. Med akti je bil baje originalni tekst pakta, sklenjenega med krono in ogrsko vlado. Vrše se obširne in natančne poizvedbe.

Vihar v srbski skupščini.

Belgrad, 7. novembra. Minister notranjih del Protić je odgovarjal na interpelacijo poslanca Rafajlovića, zakaj je vlada zaplenila neko tiskarno v zasebnem stanovanju. Minister je povedal, da je tiskarna last časnika Sibarića, ki je državni dolžan nad dva tisoč dinarjev tiskovnih glob, a jih noče plačati. Minister je zavračal trditve, da vlada zatira časopisje. Vsak sme braniti svoje nazore, toda na odkrit in pošten način. Ker je poslanec Nektarjević zaklical Rafajloviću, da je Sibarićev agent, skočil je Rafajlović k njemu ter ga udaril v obraz. Nastal je velik hrup ter se je morala seja prekiniti. Na zahtevo več poslancev se je zasedanje odgodilo do 24. t. m.

Dogodki na Ruskem.

Odesa, 7. novembra. Mesto Baku se je proglasilo za insolventno ter ne more plačevati svojih obveznosti ne državi, ne privatnikom.

LISTEK.

Naravoslovne črtice.

XVIII.

Upajmo, da vsi oni, ki iščejo tečajnike, dosežejo svoj namen v kratkem, kajti sicer bodo vsi računi odveč. Kadar pridejo tja, jih ne bo več na istem mestu, kjer bi morali stati — kajti, kakor je to na prvi pogled neverjetno — niti tečajniki niso več zanesljivi — tako slabi časi so sedaj, ko vera peša. A boljši tudi tedaj niso bili, ko ni bilo nobene vere, ko nobeni ni bilo treba „razcvitati se“, in boljši ne bodo, ko „vse edinozveličevalne“ zatonejo menda vendar enkrat za vselej.

Naša zemlja ni, kakor znamo, popolnoma pravilna krogla, ampak je na tečajih nekoliko potlačena, na ravniku pa vzbokla. Tako telo imenujemo elipsoid. A niti pravilen elipsoid ni naša zemlja, kakor so to neovrznjena dognala natančna merjenja; zato so njeni obliki nadeli ime geoida. Zadnja merjenja so dognala za ravnikov po-

lumer 6378, za polarni polumer 6356,7 kilometrov. Diferenca znaša torej 21.300 m.

Voda, kar jo imamo na zemlji, pred vsem morja, skušajo se vedno prilagoditi popolni obliki geoida. Ne tako kopno, ki ne more z lahkega spreminjati svoje oblike, in na katere torej težnost in sredoběžnost ne moreta tako vplivati, kot na tekočine. Ako bi torej gotovo točko na tečajniku, ki leži ravno na morsk gladini, premestili na ravniki, potopila bi se za 21 kilometrov globoko v morje. Nasprotno bi seveda točka iz ravnika prenešena na tečajnik povzpela se na goro 21.300 m visoko. Ako se torej nekoliko pomakne kaka točka v obeh označenih smereh, mora se takoj sama na sebi zvišati ali znižati nad morsk gladino.

Takih krajev pa so opazili že mnogo. Tako poznamo zemlje, ki se v skupnosti vedno dvigajo, in druge, ki se znižujejo. Radi zgleda navajamo Južno Ameriko, kjer se nahajajo sledovi, kako je nekdaj stala voda. V Valparaisu se poznajo od vode zarisane črte, ki se vlečejo danes po 120 m visoko nad morsk gladino,

in ki se polagoma dvigajo, ter dosega v Chile višino 600 m, proti ravniku pa padajo in se končno popolnoma poizgube.

Drugod pa so opazovali zopet zniževanja. Že Darwin se je na podlagi raziskavanj koralnih otokov pričel, da ležejo vsi otoki južnega oceana polagoma pod vodo, v kateri se končno preje se sleje potope. Severni del istega otočja onstran ravnika pa se neprestano, če tudi le po malem vzdiguje.

Na podlagi geoloških in bioloških študij sta Reibisch in Simroth tem čudnim prikaznim podala posebno razlago. Reibisch meni, da ima tudi ravniki dvoje trdnih točk, okrog katerih se gugalje naša zemlja. Gugaljšča postavljata v Ekuador in na Sumatro, za 180° dolžine oddaljena drugi od drugega. Oba sta trdno sklenjena; zemlja os pa se guga in zamahuje neprestano v smeri, ki je pravokotno navpična na premo, ki veže obe gugaljšči. To skupno premikanje nazivlje Reibisch pendulacijo. Le-ta se vrši sicer neprestano, a jako neznačno in počasi, in torej v neskončnih dobah. Kadar se je nagnila 40° na eno stran,

prične se zopet nagibati nazaj za ravno toliko. Z ozirom na posamezne točke spremenene svoj prostor kajpade tiste najbolj, ki leže na gugaljočem se krogu.

Po tej teoriji se da torej popolnoma razlagati, zakaj se potapljajo nekateri kontinenti, drugi pa izstopajo iz vode. Za sedanjí čas si moramo misliti, da se bližajo južno od ravnika ležeče zemlje ravniku, da se torej potapljajo, one, ki leže onkraj ravnika, pa da vstajajo iz morja, ker se dvigajo.

Tej hipotezi se zblíža, oziroma jo potrjuje, druga novejša, ki jo je zasnoval D. Kreihgauer. Po njegovem mnenju se skorja naše zemlje neprenehoma pomiče ali bolje rečeno drči in plava po svoji ognjeno-tekoči sredini. Zemeljska os je sicer stalna z ozirom na zemeljsko sredino — a ne z ozirom na njeno plavajočo skorjo. Razna opazovanja namreč uče, da se posamezni deli zemlje bližajo in oddaljujejo od ekvatorja, torej tudi od tečajnikov.

Iz tega sledi, da tudi tečajne točke na zemski površini ne morejo biti vedno ene te iste. Po Kreihgauerju je v arhaični periodi moral se-

verniki biti v Novi Seelandiji. Od tod se je pomikal po Tihem oceanu do Alaske. Za premogove dobe je ležal v sredi med Kalifornijo in Sandwich otoki. Proti koncu terciarne dobe je došla Severna Alaska na vrsto, sedanjí Spitzbergi pa so imeli geografsko širino sedanje Danske. V istini so tudi našli ondi ali ostanke miogenske proveniencije, flore, ki je podobna sedanji severoevropski. V Spitzbergu so rastle tedaj: hrasti, platane, in javorji.

Po terciarni dobi pomikal se je pol proti vzhodu, ker nam je prineslo diluvialno ledeno dobo. Ako pojde v tej smeri naprej, zaledenela bodo Beringova cesta, Alaska in vshodna Sibirija. Naši kraji pa se bližajo jugu. — Seveda se vrše primerne spremembe tudi na južni poluti zemlje.

Kakor je razvideti, ujemata se obe teoriji v bistvenosti glede rezultatov, če tudi ne glede svoje geneze. Kakor Reibisch, govori tudi Kreihgauer o dveh gugaljščih, katerima daje mesta v bližini Reibischevih točk (vzhodna in zapadna Indija).

Slično je skušal tudi Kupffer preračunati, koliko časa so trajale po-

Petrograd, 7. novembra. Oficijalno se izjavlja, da so vse vesti o ustanovitvi namestništva na Poljskem izmišljene.

Odesa, 7. novembra. Pred vojnim sodiščem se je pričela razprava proti 11 osebam, ki so širile med vojaštvom revolucionarno propagando. Ker sodišče ni hotelo pripustiti prič, so zagovorniki odšli.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 8. novembra.

— „Lepi klub“ in koroški Slovenci. Kako grdo so koroški Slovenci z volilno reformo ogoljufani in prikrajšani na svojih pravicah, se je veliko pisalo. Da se je koroškim Slovincem zgodila nezasišana krivica, to so morali naposled priznati tudi naši klerikanci, ki istočasno obožujejo izdajalca narodnih slovenskih pravic, dr. Šusteršiča. Da bi njegovo izdajstvo nekoliko pokrili, začeli so tolažiti koroške Slovence, da se bo „Lepi klub“ v plenumu potegnil zanje, ker bi bilo v odseku vsako delo v tem oziru docela odveč in zastoj. Kako so klerikanci farbali Korošce in lagali vsej slovenski javnosti, pokazalo se je v ponedeljek v državnem zboru. Dr. Šusteršič se je potegoval za nujnost Gessmannovega predloga, da se volilna reforma reši v zbornici nujnim potem. Kdor se za kaj takega poteguje, dokazuje, da noče ničesar predrugačiti, marveč da stoji na stališču, da se sprejme volilna reforma tako, kakor je bila sprejeta v odseku, torej z vsemi krivicami, ki so se zgodile obmejnim, predvsem pa koroškim Slovincem. Tako je torej tisto potegovanje za Korošce! In vendar so naši klerikanci toliko drzni, da trde venomer, da prinese volilna reforma obilno korist slovenskemu narodu, dasi priznavajo istočasno, da so osleparjeni z njo štajerski, koroški, goriški in tržaški Slovenci. Pri taki logiki se pač vse neha!

— K odstranjenju slovenskega napisa v Mariboru. „Edinost“ piše: „Mariborski Velikonemci so z olpravno napisa Cirilove tiskarne ustrelili — zopet velikonemškega kozla. Velikonemški mariborski magistrat je s svojim kanibalskim postopanjem pokazal in dokazal le to, da je velikonemška kultura slična oni, ki so jo imeli na lahonskem magistratu v Trstu še pred dobrimi 18 leti. Takrat je tržaški magistrat izdal ukaz, da mora pok. Anton Počkaj odstraniti samoslovenski napis v 14 dneh. Počkaj se ni ustrašil grožnje, pa tudi ne visoke denarne globe, s katero so mu zagrozili za slučaj, če bi se ne pokoril avtokratskemu dekretu. Dan pred preteklo dočenelega roka je vložil priziv na mestno delegacijo. Delegacija je odbila priziv, a magistrat je povišal globo in skrajšal

samezne dobe, v katerih so se izvršile take klimatične izpremene. Kakor znano, poznajo geografi posebno tečajsko omahovanje, ki se redno ponavljajo. V 7ih letih dospeti bi moral tečaj zopet na isto mesto, s katerega je odšel. To se pa ne zgodi, ampak vedno ostane neznatna diferenca, ki pa premakne tečaj v sto letih za 1 ločno sekundo. V 6000 letih znašalo bito 1 ločno minuto; da pa bi se premaknila os in ustvarila nove tečajne višine za 1 celo stopnjo, trebalo bi 360.000 let, t. j. na tečaju sedaj se nahajajoča točka premestila bi se za 111 kilometrov od njega. Ako si torej mislimo, da imamo v naših krajih premog, čigar okamenelo ali poogljeno rastlinstvo je zahtevalo tropičnega solnca — in si mislimo, da so tedaj naši kraji stali pod ravnikom, moramo računati, da se je severni tečaj pomaknil za celih 50 stopinj, kar bi po omenjenem računu dalo kratko dobo 20 milijonov let.

Kupffer razvija nadalje svojo teorijo tudi na podlagi razširjanja rastlin. Ker ni po njegovem mnenju misliti, da so razne rastline započele se na raznih krajih sveta, moramo misliti, da so se iz enega kraja tekom časa razširile po svetu.

rok za odstranjenje napisa menda na 8 dni. Dan pred potekom roka se je Počkaj pritožil na mestni svet. Tudi ta je odbil pritožbo, magistrat je pa naložil Počkaju, da mora v treh dneh odstraniti edini samoslovenski napis v Trstu. V tem zadnjem odloku je bilo rečeno, da, ako Počkaj ne bi ubogal, bo magistrat nasilnim potom dal odstraniti grozno prikazen — slovenski napis! Ker napis v treh dneh ni bil odstranjen, je prišel velik aparat mestnih pandurjev, uradnikov in težakov z lestvami in drugimi sličnimi pripravami. Ko so pristavili lestve, jim je neustrašeni Počkaj pokazal potrdilo o vložnem prizivu na namestništvo. Magistratna vojvka je osramočena odkorakala! Preprosti slovenski trgovec je ugnal v kozji rog vso magistratno kulturo! Namestništvo je dalo magistratu tako lekcijo, da mu ni več prišlo na misel odstranjati slovenske napise. V odloku je bilo rečeno: Magistrat ima paziti na estetično stran javnih napisov — nikakor pa nima pravice določevati jezikov, v katerih naj bodo ti napisisestavljeni — to zadnjo pravico imajo le dotični trgovci, obrtniki itd.

— O pogrebni bratovščini sv. Jožefa krožijo po mestu čudne govorice. Že pol leta je preteklo od obnega zbora in še vedno niso člani na jasnem, kako je s poslovanjem prejšnjega odbora. Imeli smo vpogled v isto poslovanje in čudili smo se, kako je mogoče kaj takega. Prebitek koncem leta, ki je ostal v blagajni, se ni prenesel kot dohodek bodočega leta, četudi je znašal včasih celo nad 900 K. Koncem leta 1906.7. je znašal prebitek 859 K 4 vin, a ta prebitek ni vpisan kot dohodek v naslednjem letu. Kupilo se ni ničesar, a bodoče leto je hranilnična knjižica izkazana z isto vrednostjo približno 4762 K kakor poprej. In ker so dohodki presegali stroške za 201 K, obresti od hranilnice pa tudi približno 190 K, bi bil moral biti končni preostanek leta 1897. približno 1200 K, ki pa zopet ni bil v prihodnjem letu vpisan kot dohodek. Razen tega je pa menda že prejšnji načelnik, gosp. Polak, moral plačati v gotovini 800 kron, kateri pa tudi niso zabeleženi v nobeni knjigi, tako da bi moralo biti isto leto kakih 2000 K blagajniškega preostanka. To je bilo 1. leto poslovanja prejšnjega odbora. Hranilnična knjižica se je povečala za celih 100 K, kar znašajo približno obresti prejšnje glavnice. Kako se je dalje gospodarilo, o tem za sedaj molčimo, ker upamo, da bodo že oblastva storila potrebno, da se bode že skoraj napravil red. Kot posebno zanimivost navedemo še, da je bilo leta 1899. 1300 K prebitka in potem še dohodkov 2800 K, torej skupaj okroglo 4100 K, stroškov pa le okroglo 2800 kron, torej preostanka 1300 K in vendar se je vrednost hranilnične knjižice zmanjšala skoro za 400 K, ki pa seveda niso vpisane v dohodke

Nekatere rastline razsipavajo prožeč svoja semena v toliki meri, da napravijo vsako leto po en meter poti. Druge pa potujejo gotovo dosti počasneje. In še one bi rabile recimo v naših krajih, širše se na desno in levo vsaj 10 milijonov let, predno bi se pozdravile na istem pasu — krog sveta.

Verjetno je, da se je to potovanje rastlin izvršilo v terciarni dobi. Iz tega sledi, da je vsaj 10 milijonov let poteklo od tedaj. Skoro gotovo pa je ta doba mnogo pre nizko preračunjena. Kajti stoprv v dobi krede so nastopile rastline, ki se lahko širijo na način, kakor smo ga omenili.

Ko so pa bili severno najvišje ležeči evropski otoki pod tropičnim solncem, torej v svoji preprogi dobi, tedaj še niso imeli flore, kakor je ta, s katero smo sedaj računili. Zato je verjetno, da so te dobe dosti več nego 10 milijonov let oddaljene od nas, in da ni onih 20 milijonov let, kakor jih je Kupffer preračunal za čas, ki je potekel od premogove dobe do danes, previsoko vzeto število.

blagajne, ki bi pravilno morala izkazati približno 1700 K prebitka, ki bi moral v bodočem letu stati med dohodki. Ker je stvar precej zanimiva, jo hočemo pazno zasledovati, da bode prišlo na dan, kdo je temu neredu kriv. Za sedaj ne imenujemo nikogar, ker nočemo krivice delati nikomur. Morebiti je še kje kak zaprašena hranilnična knjižica, za katero se ne ve čigava je, kakor je bila ona na prečastito ime „Jožef bratovski“, o kateri je pa še dvomljivo ali je last bratovščine ali ne, ker vemo, da odbor ne bode pod izmišljenimi imeni nalagal v hranilnice denarja, ki je last bratovščine. Upamo, da se bode kmalu razjasnil ves položaj, ker do rednega obnega zbora je le še kake štiri mesece. Prosimo: na dan z računi, ne pa s praznimi izjavami.

— Obsojen klerikalni agitator. Pri deželnem sodišču je bil obsojen Florijan Pišek na 14 dni zapore, ker je pri občinskih volitvah v Šmartnem pri Litiji ponarejal pooblastila. Pišek je znan kot najhujši klerikalni agitator, kateri je pri zadnjih državnoborskih volitvah take lumparije delal, da ga je moralo okrajno glavarstvo v Litiji vsled tega odpustiti iz službe okrajnega sluga. „Slovenec“ in „Domoljub“ seveda o tem molčita.

— Iz poštne službe. Poštni koncipist Mat. Vrbnjak v Gradcu je imenovan za poštnega komisarja. Višji poštai oficijal Anton Uršinic je stopil v začasni pokoj.

— Repertoire slovenskega gledališča. Iz gledališke pisarne: Jutri, v petek, prvič na slov. odru veseliga „Na višavah“, v kateri igra ves dramski ensemble. Veseliga „Na višavah“ je obenem rahla satira na „nadčloveštvo“, zlorablano Nietzscheanstvo in na izrastle ženske emancipacije. Glavne vloge igrajo gospa Taborska, g. nadrežiser Taborský in g. Boleška.

— Igralec Ranek je bil v večerajšnji odborovi seji „Dramatičnega društva“ iz službe odpuščen. Od koga je dobil informacije, resp. inspiracije za svoj čin, o katerem smo večeraj poročali, se v seji, žal, ni moglo dognati.

— Koncert „Glasbene Matice“. Poleg „Sevčikovega kvarteta“ na lok nastopi pri koncertu „Glasbene Matice“ v ponedeljek, dne 12. novembra tudi koncertni zbor „Glasbene Matice“, ki bo pod vodstvom g. koncertnega vodje M. Hubada izvajal dve točki: Mokranjčevega „Kozarja“, šaljiv srbsko-makedonski mešan zbor, in Procházkova „Ljubezena“. St. St. Mokranjac je najznamenitejši srbski skladatelj, ki je po svojih narodnih pesmih zaslovel po vsej Evropi. Več njegovih „rukovet“ je „Glasbena Matica“ že izvajala in vselej so izzvali veliko oduševljenje. Gospod Procházka pa je itak znan kot ženalen slovenski skladatelj, čigar mnogobrojne skladbe so se že opetovano visoko nagradile od države in od čeških društev. O „Sevčikovem kvartetu“ piše dalje n. pr. „Grazer Montags-Zeitung“: Dosegli so tehniško in umetniško popolnost, ki zagotavlja njih združitvi odlično mesto med koncertujočimi kvarteti. Priznavati se jim mora dovršeno obvladanie izvedenih kompozicij, lepoto zvoka, vzlet in ognjevitost, kakor tudi do najmanjših posameznosti dovršeno skupno igro. Njih izvorno glasbenstvo se je pokazalo osobito v Dvořákovem kvartetu F-dur. (Ta se bo izvajal tudi v Ljubljani). Graška „Tagespost“ pa piše: V „Sevčikovem kvartetu“ je nastal „Českemu kvartetu“ nevaren tekmeec. Odlikuje se po polnem, gorkem tonu, po nenavadno prožnem, pri tem elegantnem vodu loka, ki ga podpira vedno popolno prosto držanje telesa. Redkokdaj se čuje tako zvokovit „pizicatio“ v forte in piano. Na visoki stopnji stoji skupnost igre, izstopanje in odnehanje posameznih glasov na pravem mestu... Kdor Beethovna tako tolmači, ta pripada med izvoljence na polju reprodukcije. Na koncu je bil viharen plosk in opetovano izklicanje — Tako graški nemški listi o slovenskih umetnikih! S tem je vse povedano. Naše glasboljubivo občinstvo naj torej nikar ne zamudi lepe prilike, ko se mu obeta tak izreden užitek! Opozorjamo, da priredi koncert „Glasbena Matica“ na lastne stroške. Vstopnice se dobivajo v trafiki gospe Šešarkove.

— „Kranjska podružnica avstrijskega pomožnega društva za bolne na pljučih“ priredi v ponedeljek, dne 12. t. m. ob polu 6. uri zvečer v društveni sobi, poslojpe c. kr. deželne vlade, II. nadstropje, soba št. 21, vhod iz Hilšerjevih ulic, odborovo sejo z naslednjim dnevnim re-

dom: 1. Poročilo predsedništva o do sedanjem delovanju, osobito o pred pripravih za domovno odvracanje jetike. 2. Poročilo blagajnika in določilo vsote, ki se naj mesečno porabi za domovno odvracanje. 3. Slučajnosti.

— Društvo slovenskih profesorjev priredi drugi prijateljski sestanek v soboto, dne 10. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji „Narodnega doma“ v Ljubljani. K udeležbi vse člane vljudno vabi odbor.

— Predsedstvo poštarskega društva opozarja svoje člane, da bo v nedeljo, dne 11. t. m. ob 3. uri popoldne v Ljubljani v hotelu „Ilirija“ predsednik g. Modic, c. kr. poštar iz Litije, popočal o uspehu zadnjega zborovanja na Dunaju.

— Kranjsko društvo v varstvo lova ima v soboto, 10. novembra t. l. izvanredni občni zbor v salonu restavracije „pri Roži“ z dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva, 2. volitev predsednika eventualno novih odbornikov, 3. posebni predlogi.

— Pogreb ravnatelja Josipa Hubada se je vršil večeraj popoldne v Kranju. Udeležila se ga je ljudskošolska mladina, gimnazijci, prostovoljno gasilno društvo, sorodniki pokojnikovi ter med drugimi tile gg.: dvorni svetnik Josip Šuman, dež. šolski nadzornik Franc Hubad, župan kranjski cesarski svetnik Karel Savnik, polkovnik Mihael plem. Lukanc, šolski svetnik Rudolf Junowicz, kanonik dr. Andrej Karlin, uradniki okrajnega glavarstva, uradniki okrajnega sodišča s sodnikom Ivanom Pogačnikom, učiteljsko osebje kranjske gimnazije itd.

— Kletarski tečaji. Znano je, da je kletarstvo na Kranjskem v primeru z drugimi, bolj naprednimi vinorodnimi deželami se na jako nizki stopnji — ter da je nujno potrebno, da se naši vinogradniki z vso resnostjo poprimejo boljsega kletarjenja, ako hočejo pridelovati dobro. okusno in stanovitno vino in z njim s pridelmi drugih dežel uspešno konkurirati. Kaj pomaga najlepše grozdje iz najboljšega vinograda, ako iz njega gospodar ne zna pripraviti fino, žlahtno in stanovitno vinsko kapljico? Istotako je znanje umnega kletarstva neobhodno potrebno za vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom in ki lahko iz najboljšega vina najslabše naredijo, ako ž njim pravilno ne ravnavajo. Da se ponudi interesentom prilika, izobraziti se teoretično in praktično v umnem kletarstvu, priredi c. kr. vinarski nadzornik Bohuslav Skalický pri državni kleti v Novem mestu tekom prihodnjih zimskih mesecev več tridnevni kletarskih tečajev. Kdor se misli enega teh tečajev udeležiti, mora se pismenim potom ali ustno zgledati vsaj do 25. novembra t. l. pri c. kr. vinarskemu nadzorstvu v Novem mestu. Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, priporočamo, da dotičniki prošnje prej ko mogoče vpošljejo. Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bode pravočasno in sicer vsaj eden teden pred pričetkom tečaja pismenim potom obveščen.

— Martinov večer bo v gostilni g. Frana Juvana v Šmartnem pri Litiji v soboto, dne 10. t. m. Sodeluje tamburaški zbor mladih tamburašev.

— Grozna nesreča se je pripetila pri Sv. Križu pri Litiji. Žena posestnika Ivana Oven je pustila svojega malega sina na peči ter šla v hlev. Med tem so se žveplenke vzele in otrok je začel goreti. Otrok je stransko vpil, tako, da ga je slišala mati v hlev, nakar je prihitela in videla vsega gorečega otroka, kateremu pa že ni mogla nič pomagati. Otrok je v strašnih bolečinah umrl.

— V Škocjannu pri Velikih Laščah so dobili novega župnika. O prihodu novega župnika piše „Domoljub“. „Novi gospod župnik škocijanski Ivan Jereb je prišel kar na tihem med svojo čredo. Taka skromnost je že sama na sebi lepa, obenem se pa prihrani ljudem sitnost in čas s pripravami za slovesno sprejem, sebi pa morebitno presenečenje, da mu oni, ki so ob prihodu klicali hozožana, kmalu na to kličejo: Križajga! Kdor takoj pri prvih vratih ukloni glavo, mu je pa pri naslednjih ni treba.“ Slabo spričevalo to za župnika Jereba. Te besede dokazujejo, kako nepriljubljeni so naši duhovniki pri ljudeh, ker je sitnost zanje sprejemati slovesno duhovnika, odkaterega lahko pričakujejo, da jim bo naložil še več škofovih davkov nego njegov prednik. Konštatiramo pa pri tem tudi, da naši ljudje le skrajno prisiljeno nastopajo proti duhovnikom in proti komur se obrne njihov srd, imajo že dovolj vzroka zato. Da „Domoljubov“ dopisnik novega škocijanskega župnika precej slabo sodi, sledi iz povedanega. Kakšne vzroke in dokaze ima za to, je pa njegova stvar.

— Proslava. Vslad sklepa občinskega odbora novomeškega bo povodom odlikovanja prošta in konsi-

storijalnega svetnika dr. Seb. Elberta v nedeljo dne 11. novembra ob 11. uri popoldne v mestni dvorani slavnostna občinska seja. K tej slavnosti je mestno županstvo povabilo predstojstva vseh novomeških uradov in zavodov. Na predvečer bodo pred prošnjo peli pevci pod vodstvom pevovodje g. Hladnika.

— Na adresu c. kr. okrajnega šolskega sveta v Logatcu. Iz učiteljskih krogov se nam piše: Iz časnikov smo izvedeli, da je razpisana na dvorazredni šoli pri Sent Vidu nad Cerknico služba nadučitelja. Ker nam je pa popolnoma neumnevno, zakaj se je razpisala služba sedaj med šolskim letom, in ko sta obe šolski mesti zasedeni s prav dobrimi učiteljskimi močmi, prosimo c. kr. okrajni šolski svet, da blagovoli premešitev učiteljev na tukajšnji šoli odložiti do prihodnjih velikih šolskih počitnic. Premestitev med šolskim letom bi bila z ozirom na to, da je glavni pogoj za doseg uspeha v šoli to, da učenci privadijo svojem učitelju, on pa da spozna duševne zmožnosti svojih učencev, kar se pa z vednim menjavanjem učiteljev ne doseže, popolnoma neumestna. Upamo, da bode c. kr. okrajni šolski svet blagovoli uvaževati to prošnjo, in da nam ne bode treba še druge trkati na vrata.

— Postojnsko jarno je obiskalo pretekli mesec 290 oseb, ki so plačale na vstopnini 1320 K. Lansko leto jo je obiskalo oktobra 476 ljudi.

— Ogenj. V soboto je pogorela hiša in hlev Franca Klinca v Gabrčah pri Senožetah. Skoda je 3600 kron. Ogenj je nastal na ta način, da so iskre skozi razpokan dimnik zašle na hlev, kjer je bilo dovolj slame in sena.

— Tajno zborovanje so imeli večeraj v Celju štajerski duhovniki. „Domovina“ namreč piše: „Društvo dušnih pastirjev in katehetov lavantinske škofije je imelo danes v dvorani celjske posojilnice svoj shod. Shod je bil strog zaupen in se ga ni smel nihče udeležiti, kdor ni član omenjenega društva. Namen shoda in predmet posvetovanja je še stroga tajnost.“ Kaj so se neki imeli duhovni gospodje skrivnega pomeniti med sabo? Ali so morda snovali načrte, kako bi preosnovali dušno pastirstvo? To je pač taka stvar, ki bi jo gotovo ne bilo treba skrivati pred svetom. Morda so se gospodje duhovniki zbrali, da po vzoru moravske duhovščine zavzamejo stališče napram škofi in se izreko za odpravo celibata. To bi bil nastop, vreden značajnih mož, in upravičen in umesten bi bil tudi! Toda kdor pozna tip slovenskega duhovnika, ta bo vedel, da za takšne značajne in energične nastope ni sposobna naša duhovščina, ki je kakor suženj navajena se slepo pokoriti na ukaze od zgoraj. Kaj je bil torej pravi povod, da so se štajerski duhovniki zbrali na tajno zborovanje liki zarotniki v celjskem „Narodnem domu“? Ne motimo se, ako trdimo, da je bil pravi povod tajnega duhovniškega sestanka v Celju — snovanje napredne narodne stranke na štajerskem in ustanovitev „Narodnega lista“. Dosedaj so bili duhovniki na štajerskem nekak „noli me tangere“ in so brez vsake kontrole lahko delali, kar so hoteli. Z ustanovitvijo narodne stranke in „Narodnega lista“ pa pridejo pod javno kontrolo in to gospode jezi, skrbi in grize. Zato so sklicali večerajšnje zaupno zborovanje v Celju, da bi se posvetovali, kaj jim je storiti vzpričo te grozeče jim nevarnosti. Zedinili so se baje na skrajni odpor proti novi stranki ter zaprisegli, napeti vse svoje sile, da preprečijo, da bi narodna stranka dobila zaslobo med narodom. Ali se jim bo to posrečilo? Dvomimo, ker preveč poznamo sedanje razpoloženje med štajerskim ljudstvom. Čim ljutejši boj bodo duhovniki pričeli proti novi stranki, tem gotoveje si bodo med ljudstvom pridobile veljavo ideje, ki si jih je napisala na svojo zastavo „Narodna stranka za štajersko“.

— Nemška podivjanost. Pred nekaj tedni so sevniki Nemci nahujskali svoje otroke, ki so se vračali od šolske slavnosti, naj izzivajo in napadajo slovenske otroke. Pri tem je prišlo tudi med starejšimi do pretepa, ker se Slovenci niso dali mirno izzivati in na cesti pobijati. Stvar se je te dni obravnavala pred sodiščem. Dasi je bil sodnik nemškega mišljenja, je moral vse Slovence opustiti, Nemce pa obsoditi. „Grazer Tagblatt“ zaradi tega grozno zdihuje, češ, da to ni pravica. Mi pa samo to pravimo: za slovensko kri, ki je tekla vsled nemške podivjanosti, so izrečene kazni veliko premajhne, ker so pravi storilci ušli. Obsojeni so samo izživati.

— Stekli psi se še vedno pode po celjski okoliici. V Gotovljah so ustrelili enega, ki je popadel dva Sloveka in sedem psov. Okoli Konjice so stekli psi popadli pet oseb.

— Mlatilni stroj mu je zmečkal roko. 40letnemu dninarju Francu

Prva domača slovenska pivovarna G. AUER-jevih dedičev

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfove ulice številka 12

4012 1 Številka telefona 210.

prilagočeno slavnemu občinstvu in spoštovanim
gostilničarjem svoje izborni

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dun. borze 8. novembra 1906.

Naložbeni papirji.

Denar Blago

42% majska renta 99 15 99 35

42% srebrna renta 100 05 100 25

4% avstr. krona renta 99 10 99 30

4% zлата 117 117 20

4% ogrska krona renta 94 80 95 —

4% zлата 112 80 113 —

4% posojilo dež. Kranjske 98 60 99 60

4% posojilo mesta Spiljet 100 50 101 50

4% Zadar 99 30 100 30

4% bos.-herc. železniško 99 85 100 85

4% posojilo 1902 98 60 99 13

4% češka dež. banka k. o. 98 70 99 20

4% Z. o. 100 20 100 20

4% zast. pisma gal. dež. 105 — 106 —

4% hipotečne banke 100 20 100 20

4% pešt. kom. k. o. z 105 — 106 —

4% 10% pr. 100 20 100 20

4% zast. pisma Innerst. 100 20 100 20

4% zast. pisma ogr. centr. 99 75 100 20

4% zast. pisma ogr. centr. 100 — 100 20

4% z. pis. ogr. hip. ban. 100 — 100 20

4% obl. ogr. lokalnih železn. d. dr. 100 — 100 20

4% obl. češke ind. banke 100 — 101 —

4% prior. lok. želez. Trst-Poreč 99 90

4% prior. dolenskih žel. 100 —

3% prior. juž. žel. kup. 1/2 814 25 816 25

4% avstr. pos. za žel. p. o. 100 — 101 —

Srečke.

Srečke od l. 1860 1/2 214 — 220 —

od l. 1864 273 75 275 75

tzske 152 75 154 75

zem. kred. I. emisije 284 — 294 —

II. 290 — 300 —

ogr. h. p. banke 258 — 267 —

srbske a frs. 100 — 103 — 110 —

turške 163 20 164 20

Basilika srečke 23 25 25 25

Kreditne 456 — 466 —

Inomoške 79 — 87 —

Krakovske 88 — 94 —

Ljubljanske 57 — 63 —

Avstr. rdeč. križa 47 50 49 50

Ogr. 29 25 31 25

Rudolfove 55 — 60 —

Salcburške 72 — 79 —

Dunajske kom. 5 6 — 5 16

Delnice.

Južne železnice 178 20 177 20

Državne železnice 676 50 677 50

Avstr.-ogr. banke deln. 1748 — 1759 —

Avstr. kreditne banke 674 75 675 75

Ogrske 811 — 812 —

Zivnostenske 242 50 243 50

Premogokop v Mostu (Brux) 708 — 715 —

Alpinski montan 614 25 605 25

Praške žel. ind. dr. 672 — 686 —

Rima-Murányi 567 60 568 60

Trboveljske prem. družbe 280 — 282 —

Avstr. orožne tovr. družbe 573 — 574 50

Češke sladkorne družbe 144 — 147 —

Valute.

C. kr. cekin 11 36 11 40

20 franki 19 16 19 19

20 marke 23 48 23 56

Sovereigns 24 06 24 12

Marke 117 55 117 75

Laški bankovci 95 65 95 90

Rubliji 2 53 2 54

Dolarji 4 84 5 —

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 7. novembra 1906.

Termin.

Pšenica za april za 50 kg K 7 42

RZ 50 „ 6 57

Koruza 50 „ 5 14

Oves 50 „ 7 17

Ekstativ.

Zdržno.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 661. Srednji srčni tlak 756.6 mm

Oktober Čas opazovanja Stanje barometra v mm Temperatura v °C Vetrovi Nebo

7. 9. sv. 731.8 12.8 sl. svzhod oblačno

8. 7. sv. 728.3 11.9 sl. svzhod dež

9. 2. pop. 729.4 13.3 sl. jz. zahod pol. oblač.

Srednja vsotajna temperatura: 11.4°, normale: 5.6° — Padavina v mm 37

Lovec

star 32 let, oženjen, si želi premeniti sedanje stališče. Vešč je slov. in nemškega jezika, zmožen izučiti pse prepečljane in gonjače (brake), vaje pokončavanja roparskih živali. Vešč je tudi ribištva in gozdnega čuvajstva. Najraje bi šel na Hrvaško. Plača po dogovoru. Poudarje pod „Lovec V. 2. S.“ na upravništvu „Slov. Naroda“. 3957-3

Miro!

To nedeljo „Martinov večer!“ Pričakujemo te, da točno prideš.

Samski klub Gornji grad.

4009

Pismonoša

se sprejme na Rakeku.

4713 1

Mizarska zadruga v Gorici sprejme za svoj tehnični urad v Solkanu

vajenca-risarja.

Prosilci, ki so dovršili obrtno šolo, naj vložijo prošnje do koncem tega meseca, ter jim prilože tozadevna izpričevala.

Predsedstvo mizarske zadruge v Gorici, Solkan.

4010-1

Panorama-kosmorama

Dvorski trg št. 3

pod „Narodno kavarno“

Od 4. novembra do

10. novembra 1906:

Spomini na

potres v Ljubljani l. 1895.

in izprehodi po Gorenjskem.

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

Pekarija

s prodajalnice in stanovanjem se odda v najem s 1. januarjem 1907.

Vprašanja pod „L. B. 156“ poste restante Idrija.

3929 3

zelod, suhe gobe, fi-

žol, jabolka, divji ko-

stanj, orehe ter sploh

vse deželne pridelke

plačuje najdražje 3833-5

ANTON KOLENC v Celju.

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

4019

Hiša

z več sobami in staroznanim mesarijo se odda v najem na Primskem pri Kranju.

Kdor se zanima za to, naj se oglasi pri Jakobu Dolinarju na Primskem ali pa pri Ivani Šumi v Kranju.

4005-1

4005-1

4005-1

4005-1

4005-1